

כשר לפסח

בלשון חז"ל מילים מן השורש כש"ר נפוצות מאוד, וייתכן שהדבר קשור לשימושן הרווח של מילים מקבילות בארמית.

מכיוון שספרות חז"ל משופעת בדיונים הלכתיים, אך טבעי הוא שהמילה **כָּשֶׁר** נתייחדה בה בעיקר למה שהוא טוב וראוי על פי ההלכה: "כל השופרות כשרים חוץ משל פרה" (משנה ראש השנה ג, ב), "כל היום כשר לקריאת מגילה" (משנה מגילה ב, ה).

גם כיום המילים **כָּשֶׁר** ו**כְּשָׁרוֹת** שייכות בעיקר לעולם ההלכה, ולרוב הן באות לציין דברים המותרים באכילה. אך יש שהן משמשות בהקשרים כלליים, כגון 'קולות כשרים', 'ראיה כשרה'. ניגודו של כָּשֶׁר הוא פָּסוּל.

מה הקשר בין הכשרת המטבח לפסח ובין מכון הכושר? מה משותף למכשיר ולתכשיר? ומה לכל אלו ולכישרון?

להרחבה

חג שמח ומועדים לשמחה

הברכה "**חג שמח**" שגורה על לשוננו בתקופת החגים, אך לא תמיד היא הייתה חלק ממסורת החגים היהודיים. ואכן מקומה נפקד מן הרשימה ברכות ובטו"י נמוס שפרסם ועד הלשון בשנת תרפ"ח (1928), ותחתיה אנו מוצאים שתי ברכות אחרות למועדים: "מועדים לשמחה" ו"תזכו לשנים רבות".

ומניין הברכה "חג שמח"? ברכה זו נוצרה בעת החדשה, כנראה בהשפעת היידיש "פרעהליכן יום-טוב" (בדומה לגרמנית "Frohes Fest"), והיו שהתנגדו לה.

להרחבה על נוסחי הברכות לחגים בעדות ישראל

מדור מיוחד לפסח על ענייני לשון בהגדה ומחוצה לה, וחיידונים שתוכלו להביא לשולחן הסדר

מה הדיבור אצלך?

הרצאות מקוונות לקראת יום העצמאות ה-75

מה הקשר בין אג'ואים, פינו, כלבוניק ובחן?

לרגל יום העצמאות ה-75 של מדינת ישראל אנחנו מזמנים אתכם לחגוג איתנו את השפה הייחודית ליישוב שלכם.

אנחנו פונים אליכם – ציבור העוקבים והאוהדים – בבקשה שתשתפו אותנו בעגה המקומית (סלנג) ובניבי לשון מקומיים שמייוחדים רק ליישוב שלכם – העיר, הקיבוץ, המושב, השכונה.

המילים והביטויים שתשלחו אלינו עם ההגדרות והסיפורים שתספרו לנו עליהם יפורסמו לקראת יום העצמאות ה-75.

להרחבה ולטופס לשליחת המילים והביטויים שלכם

■ **"היא מדינת ישראל" – איך נקבע שמה של המדינה?** בהרצאתה של **רונית גדיש** יוצגו ההצעות המפתיעות לשם המדינה, הנימוקים, הוויכוחים האידאולוגיים, וגם יסופר מי קבע בסופו של דבר את השם, ואיך הוא התקבל בקרב תושבי הארץ ובקרב היהודים שמחוצה לה.

מועד ההרצאה: **יום ראשון ב' באייר (23 באפריל)**
בשעה 19:00. לפרטים נוספים ולהרשמה

■ **הפזמניק יוצא לחמשוש: סודות הסלנג הצבאי** – הרצאתו של הלשונאי ד"ר **רוביק רוזנטל** על השפה הצבאית המכונה 'צהלית': כמו בסלנג גם בשפה הצבאית יש תהליכי התחדשות והתיישנות, והיא משקפת מצד אחד את 'שפת העם של צבא העם', ומצד שני את הסלנג המיוחד של חילות וחטיבות שונים.

מועד ההרצאה: **יום ראשון ט' באייר (30 באפריל)**
בשעה 19:00. לפרטים נוספים ולהרשמה

במרכז ההגדה של פסח מובאים פסוקים מסיפור יציאת מצרים ולצידם דרשות וביאורים. בהגדות רבות, ובייחוד בהגדות אשכנזיות, בא לפני ציטוטי הפסוקים הביטוי "כמה שנאמר" – לעומת "כמו שנאמר" בהגדות אחרות. נשאלנו כיצד נכון להגות את המילה 'כמה' בביטוי זה.

הביטוי כמה שֶׁ־ זהה במשמעו לביטוי כמו שֶׁ־, אך אינו נהגה בקמץ קטן כפי שיש הטועים לחשוב, אלא בקמץ רגיל שתנועתו a, כלומר ההגייה הנכונה היא kema.

מקור הצורה כמה (או קָמָא) – בארמית. צורה זו מוכרת למשל מתרגום אונקלוס לתורה שבו היא מופיעה תמורת המילה כמו (אך בצורות הנוטות הבסיס הוא קָתָ־, כגון קָתִיָּה [=כמותו]).

פרופ' אהרן ממן מוכר לנו, אנשי האקדמיה ללשון העברית, כחוקר וכמרצה. אנו מכירים את מחקריו על חוכמת הלשון בימי הביניים ועל לשונות היהודים, את עיסוקו היסודי בקטעי הגניזה ואת תרומתו החשובה למפעל מסורות הלשון.

לרגל בחירתו לנשיא האקדמיה, ריאיינה אותו רות שטרן, העורכת החדשה של ידיעון האקדמיה 'אקדם', ושאלה אותו על ההיבטים הידועים פחות של חייו – ילדותו במרוקו, העלייה ארצה בנעוריו, הבחירה ללמוד לשון, וגם על עשייתו למען שימור התרבות של יהודי ספרד והמזרח.

להרחבה על הביטוי

לריאיון המלא

לגיליון החדש של ידיעון האקדמיה – 'אקדם'

תמיכה באקדמיה

שאלה בעברית

חנות הספרים

אם נתקלתם בבעיות תצוגה לחצו כאן לצפייה בדפדפן

